

บทคัดย่อ

“พิพิธภัณฑ์มีชีวิต” (Living Museum) คือ การให้เมืองแม่ฮ่องสอน เป็นห้องแสดงของพิพิธภัณฑ์ที่ประกอบด้วย อาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม จิตรกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต ที่เป็นส่วนสำคัญที่ต่อเติมสีสันให้พิพิธภัณฑ์เมืองแม่ฮ่องสอนแห่งนี้ มีชีวิต พิพิธภัณฑ์มีชีวิต ถือเป็นวิธีการจัดการเมืองรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิต ที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง ที่อยู่ในกรอบของเมืองอนุรักษ์ พิพิธภัณฑ์มีชีวิต ยังเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ในการอนุรักษ์และพัฒนาให้ทั้งเมืองและผู้คนอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล มุ่งสร้างกลไกที่ผลักดันเศรษฐกิจชุมชนด้วยการส่งเสริมให้คนในชุมชนเคารพและตระหนักถึงแก่นแท้และความเป็นตัวตนทางวัฒนธรรมของเมือง โดยมีพื้นฐานจากความเข้าใจว่าทำไมเราจึงต้องอนุรักษ์ และเผยแพร่สิ่งเหล่านี้ ชุมชนต้องร่วมมือกันสร้างกฎระเบียบสำหรับการเป็นเมืองมรดกทางวัฒนธรรมมีข้อกำหนดและแนวทางของชุมชนที่ชัดเจนหรือส่งต่อให้คนรุ่นหลัง เพื่อให้เมืองแม่ฮ่องสอนเป็นเมืองอนุรักษ์ที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตดั้งเดิมผสมผสานกลมกลืนได้กับแนวคิดสมัยใหม่ ซึ่งก็คือการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอยู่ในกรอบกลยุทธ์ คือ การป้องกัน การจัดการ การพัฒนา และการฟื้นฟู และเป็นกรอบการดำเนินงานโครงการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเมืองแม่ฮ่องสอน มีการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการย่อย 5 โครงการดังนี้

- 1) โครงการสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาสู่คนรุ่นหลัง
- 2) โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
- 3) โครงการเผยแพร่พิพิธภัณฑ์มีชีวิตเมืองแม่ฮ่องสอน
- 4) โครงการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น
- 5) โครงการวางแผนจัดการศูนย์ประสานงานพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเมืองแม่ฮ่องสอน

การจัดกิจกรรมภายใต้โครงการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเมืองแม่ฮ่องสอน ใน 5 โครงการย่อย ส่วนใหญ่มีเป้าหมายส่วนหนึ่ง คือ การแสดงข้อมูล บทบาทความสำคัญของทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมดั้งเดิม คุณค่าความเป็นเมืองแม่ฮ่องสอน โดยสามารถเชื่อมโยงความเป็นเมืองพิพิธภัณฑ์มีชีวิต ให้คนในพื้นที่ได้รับรู้ เข้าใจ ในสิ่งที่คณะทำงานได้นำเสนอในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย และตกย้ำถึงบทบาทเมืองแม่ฮ่องสอน กิจกรรมที่ได้ดำเนินการแล้วแต่ชี้ให้เห็นมุมมองต่างๆ ในแต่ละด้านของเมือง ทั้งด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาในอดีต ความเป็นอยู่ของคน จารีตประเพณี ความเชื่อ และอาคารบ้านเรือน ดังนั้นกิจกรรมต่างๆ ที่คณะทำงานได้นำเสนอจึงเปรียบเหมือนกระจกให้คนเมืองแม่ฮ่องสอนได้มองเห็นตัวเอง สะท้อนความเป็นตัวตน บทบาทของเมืองที่มีรากเหง้าทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าระยะเวลาจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่หากคนเมืองแม่ฮ่องสอนรัก เข้าใจ และยังคงยึดถือธรรมเนียม เชื่อในจารีต ยึดถือในแนวทางปฏิบัติจากบรรพบุรุษที่ส่งผ่านมายังคนยุคปัจจุบันแล้ว เมืองแม่ฮ่องสอนก็จะยังคงรักษาบทบาทความเป็นเมืองวัฒนธรรม เมืองพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตให้คนรุ่นหลังได้สืบต่อ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนั้นการรักษาฐานสำคัญของเมือง จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเมืองจากการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งจะต้องอยู่บนพื้นฐานบทบาทเมืองวัฒนธรรม และเกิดจากรากฐานสำคัญคือ คนเมืองแม่ฮ่องสอน

การออกแบบการท่องเที่ยวรูปแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต เกิดจากทรัพยากรด้านวัฒนธรรมของเมือง สถานที่สำคัญทางธรรมชาติ ทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ ถือเป็นจุดขายที่สำคัญ (Unique Selling Point) ของแหล่งเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความยั่งยืนทางวัฒนธรรมถือเป็นเป้าหมายหลักของพิพิธภัณฑ์มีชีวิต ซึ่งการอนุรักษ์ ที่เกิดจากความรัก ความเข้าใจ และเกิดความหวงแหนในวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการอนุรักษ์ พัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

Living Museum is a project to establish Maehongson province as a museum composed of buildings that have a high value in term of architecture, artistic work, painting, historical places and objects. This included culture, tradition and way of life as parts to fulfill the liveliness of the living museum. Living Museum is a kind of city management to promote conservation of culture and old way of life together with the city management under the framework “conservative city.” Living museum also acts as a tool to equally conserve and develop the city and its people, to reinforce the local economy by encouraging the people to respect and realize the core value and identity of the city’s culture based on the understanding of why we have to conserve and promulgate. The community has to work together to establish regulations for being a cultural city. The regulations must be clear or able to pass on to the next generation people so that Maehongson city is a conservative city where old way of life is in harmony with modern idea, that is to say, a sustainable development. The strategic framework of this development as well as the living museum project is defense, management, and restoration. Activities created under these 5 sub-projects are as followed.

- 1) A project to inherit the culture and local wisdom to the new generation people
- 2) A project to improve the surrounding and local architecture
- 3) A project to promulgate the living museum
- 4) A project to increase the value of local products
- 5) A project to plan the management of Maehongson living museum coordination center

The activities under this 5 Maehongson living museum sub-project mostly aim to first, show the information, importance role of the resource of original culture and value of Maehongson city. The present of living museum should be clear to the local people so that they can understand what the work group would like to present. The presentation is also in various forms to reach every target group and emphasize the role of Maehongson city. These activities point out various aspects of the city such as history, old way of life, tradition, belief, and old buildings. It can be said that the activities held by the work group is a mirror reflecting the identity of Maehongson people and role of the city that has its root from the original culture. Even though there are many changes in the city as the time pass by, Maehongson city will be able to conserve its role as a cultural and living museum to the next generation people if Maehongson people love, understand, and cling to the tradition and old way of life of their ancestors that have been passed on to them. Cultural tourism is a part of local economic development, and if this strong point can be maintained, it can result in the development of the city from sustainable tourism based on the role of cultural city that can be made happened by Maehongson people.

The designing of living museum tourism comes from the resources such as the city’s culture, important natural, historical, and cultural places. These resources are unique selling point of the knowledge source and cultural tourism. The perpetuity of the city’s culture is the main objective of the living museum. The conservation of the people who loves, understands, and values their culture highly is a key for sustainable conservation and development.